

Integrering av funksjonshemmede

Kan vi ha funksjonshemmede i vårt idrettslag?

Innhold

- ❖ Hva vil det si å være funksjonshemmet
- ❖ Svenske Bowlingforbundet
- ❖ Dansk Handicap Idrettsforbund
- ❖ Internasjonalt
- ❖ Special Olympics
- ❖ Rekruttering av funksjonshemmede

Hva vil det si å være funksjonshemmet

- ▶ Å være funksjonshemmet er definert slik: ”at en person som på grunn av varig sykdom, skade eller lyte eller på grunn av avvik av sosial art, er vesentlig hemmet i sin praktiske livsførsel i forhold til det samfunnet som omgir ham. Dette kan blant annet gjelde utdanning og yrke, fysisk eller kulturell aktivitet ” (WHO).
- ▶ I idrettssammenheng er funksjonshemmede gruppen delt inn i flere undergrupper:
  - – Bevegelseshemmede
  - – Utviklingshemmede
  - – Synshemmede
  - – Hørselshemmede
  - – Skjulte funksjonshemminger (inkl sosiale/ emosjonelle).

▶ **Bevegelseshemmede:**

- Har som overskriften sier vansker med å bevege seg. Man trenger ikke sitte i rullestol, men kan f. eks ha balanseproblemer, ha noen vansker med fotavvikling slik at løping blir vanskelig osv.

▶ **Utviklingshemmede:**

- Denne gruppen mennesker har forsinket utvikling på de fleste utviklingsområdet (både kognitivt, emosjonelt, sosialt og motorisk). Her finner vi bl.a. mennesker med Downs syndrom, ulike andre syndromer, psykisk utviklingshemming og lignende. Vi ser ofte at personer i denne gruppen har langsom innlæringsevne, nedsatt kognisjon (forståelsesevne), og vansker med å huske instruksjoner. Det bemerkes at mange i denne gruppen kan være relativt velfungerende på flere av utviklingsområdene, selv om de kan streve betydelig på andre områder.

▶ **Synshemmede:**

- Her finner vi både blide og svaksynte. Andre synsvansker kan være redusert eller manglede dybdesyn, samsyn, tunnelsyn og andre spesifikke synsvansker.

▶ **Hørselsvansker:**

- I denne gruppen finner vi både døve og mennesker med hørselstap på et eller begge ører. Gruppen med cocklia-implantat er økende. Dvs. at mennesker som er født døve har etter operasjon fått noe hørsel, og muligheter for å oppfatte tale.

▶ Skjulte funksjonshemminger:

- Denne gruppen er svært sprikende og omfatter alt fra mennesker med sosial angst og atferdsvansker til barn som lever i svært vanskelige livssituasjoner. Epilepsi og diabetes er andre tilstander som ofte ikke er synlige, men kan kreve tilrettelegginger.
  - Forskning viser at når man først har en nevrologisk funksjonsnedsettelse, er sjansene for at det skal være mer "rusk i maskineriet" opptil 80 %. Dvs. at særlig mennesker innenfor gruppen utviklingshemmende ofte har flere områder hvor de strever, noe som gir oss større utfordringer i forhold til å tilrettelegge fritidsaktivitetene. Et eksempel på dette er et menneske med CP (celebral parese) uten talespråk og med synsvansker.
  - Det skilles også på generelle og spesifikke vansker. Generelle vansker gjenspeiler vansker på de fleste livsområder, mens spesifikke vansker forteller om enkeltvansker på bare ett eller noen få livsområder (f. eks kun lese/ skrive, kun bevegelseshemninger eller kun hørselsvansker).
  - I mitt daglige virke som trener, kurslærer og fagperson blir jeg ofte kontaktet for å gi bistand til den mer usynlige gruppen av funksjonshemmede. Dvs. barn uten diagnose, barn som lever i vanskelige livssituasjoner og barn med atferdsvansker. Disse har ofte stort behov for tilrettelegging særlig i forhold til struktur og tydelighet. Det viser seg imidlertid at det ofte skal relativt enkle tilrettelegginger til for at denne atferden skal kunne reduseres og barnet trives bedre fordi det opplever mestring og trygghet.
  - Jeg vil gjerne bruke begrepet barn da jeg treffer flest barn i mitt yrke, men tilretteleggingene vil vel så gjerne kunne gjelde for voksne, både prinsippene og aktivitetene.
- ▶ ***"Når forskjellighet blir det normale" kan være en god grunnverdi når man virkelig ønsker å integrere alle barn i idrettslaget.***

Svenska Bowlingförbundet

- ▶ Har hatt ansvar for bowling for personer med funksjonshemning siden 1989.
- ▶ Ulike grupper funksjonshemmede men flest utviklingshemmede.
- ▶ **Klassifisering**
- ▶ Har laget ett klassifiseringsreglement som definerer minste funksjonshemning for å få delta i bowling for funksjonshemmede – spillerne må klassifiseres.
- ▶ Klasse uten rampe (A–B–C–D)
- ▶ Klasse med rampe (A–B)
- ▶ **Konkurranser som Svenska Bowlingförbundet er ansvarlig for:**
- ▶ SM hvert år
- ▶ Action Jubal – rekrutteringsturnering. Kan delta uten å være klassifisert eller ha løst lisens.
- ▶ Funktionshindrades Bowling Liga (FBL)

Mer informasjon finnes på Svenska Bowlingförbundet's hjemmesider
www.swebowl.se

▶ Dansk Handicap Idrætsforbund

- ▶ 51 klubber med bowling og ca. 45 klubber deltar i DHIF's turnering.
- ▶ ca. 400 spillere, hvorav ca. 300 er lisensspillere.
- ▶ Bowling kan spilles av alle grupper funksjonshemmede.
- ▶ De som ikke selv kaster bowlingkulen, bruker rampe. De som ikke selv kan sende kulen avstad, bruker en elektrisk bowlingrampe, hvor bowlingkulen legges i en holder. Spilleren innstiller rampen via en joystick og kulen utløses via et trykk på samme.

▶ Klassifisering

- ▶ Spillerne klassifiseres ikke etter funksjonshemning. Man opererer derimot med grupper etter snitt.

▶ Mesterskap

DHIF's turnering spilles i en stående gruppe, en rampe gruppe og en gruppe for elektriske ramper. Der avholdes 6 regionsmesterskaper (RM) i sesongen, hvor de 4 beste lag i hver gruppe går videre til Forbundsmesterskabet (FM).

- ▶ I hver gruppe oppdeles/divisioneres lagene etter følgende snitt:

- A-spiller: 140 eller derover
- B-spiller: mellom 120 og 139
- C-spiller: mellom 100 og 119
- D-spiller: mellom 80 og 99
- E-spiller: 79 eller derunder

- ▶ Mer informasjon bl. a regler finnes på DHIF's hjemmesider: www.dhif.dk

▶ Internasjonalt

▶ Fra DHIF's sider:

- ▶ På det internasjonale plan er det ikke foretatt de store tiltak enda. Undtagelsen er Special Olympics, som er turneringer for utviklingshemmede. Special Olympics har bowling på programmet og Danmark har deltatt i World Games i Irland og Summer Games i Holland. Her hjemme har det vært avholdt et Nordisk Special Olympic stævne i Aalborg.

▶ Svar på forespørsel til SBF:

- ▶ De regler som vi spiller etter i Sverige är bara våra och inte internationella. Jag har inte haft någon kontakt med något annat land och tror inte att det finns något NM, EM eller VM. Vi har just börjat samarbeta med Special Olympics. Hos oss är de allra flesta utövarna utvecklingsstörda.

▶ Special Olympics

- ▶ Bowling kom på programmet i 1975.
- ▶ 175 000 utøvere fra 94 program

▶ Klassifisering

- ▶ Alle utøverne må ha en utviklingshemning, men de kan gjerne ha en annen funksjonshemning i tillegg.

▶ Øvelser

- ▶ Singel
- ▶ Rampe – assistert og uassistert
- ▶ Dobbel
- ▶ Lag
- ▶ Unified dobbel og lag
- ▶ For mer informasjon se Special Olympics hjemmesider: www.specialolympics.org

Rekruttering av funksjonshemmede

▶ **Hvordan rekruttere?**

- ▶ Direkte kontakt med brukeren
- ▶ Informasjon og markedsføring gjennom internett, media, interesseorganisasjoner, stands, brosjyrer og annet infomateriell
- ▶ Gjennom ulike arrangement – aktivitetsdager, leirer, kick-off
- ▶ Gjennom Idé-samlinger; samle fylkeslag, interesseorganisasjoner – lage en happening
- ▶ Gjennom samarbeid med rehabiliteringssentre – institusjoner
- ▶ Gjennom terapeuter (fysio, ergo, andre), kommunene, skoler.
- ▶ Gjennom samarbeid med særkretser
- ▶ Gjennom leverandører av hjelpemidler.

▶ **Hvem rekrutteres?**

- ▶ De som vil
- ▶ Alle aldersgrupper
- ▶ En del tilfeldigheter
- ▶ De man får henvendelse fra, får kontakt med, venner av
- ▶ Lettest å rekruttere til individuelle idretter
- ▶ De som har de letteste funksjonshemningene er lettest å rekruttere
- ▶ Ungdom vanskelig
- ▶ Barn til idrettskoler